

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Fakulta veřejných politik v Opavě
Ústav pedagogických a psychologických věd

ODBORNÁ PRAXE I
Obor Sociální patologie a prevence

Garant doc. PhDr. PaedDr. Kamil Janiš, CSc., doc.kamil.janis@fvp.slu.cz

Rozsah **104 hod./semestr**, (Rozložení dle dohody se zařízením, ale smysluplně a reálně.)

Termín Praxe je realizována v průběhu daného semestru akademického roku 2021/2022; v termínu od 18. 10. 2021–31. 1. 2022.

Rozpis praxe Před nástupem na praxi je nutno do IS.SLu předmětu Odborná praxe I vložit do příslušné složky rozpis praxe! Garant má právo žádat úpravu rozpisu praxe. Pokud nebude rozpis vložen, nebudou hodiny praxe uznány! Rozpis musí po celou dobu praxe odpovídat skutečnosti. (Můžete vkládat i po částech, tak, jak se postupně bude domlouvat se zařízením, ale vždy min. týden předem.)

Podpis smlouvy:

Nejpozději do 4. 10. 2021 je nutné do systému IS.SLu vložit návratku (viz příloha) – informace o zvoleném zařízení, kde jste si praxi dohodli. Na základě této návratky bude vytvořena smlouva se zařízením. Bez podepsané smlouvy nelze praxi vykonávat!

Prohlášení účastníka (ve smlouvě) pak podepíšete dne 9. 10. 2021 na výuce dr. Kolaříkové. Následně je potřeba, abyste smlouvu zanesli do zařízení, nechali orazit a podepsat obě vyhotovení a jeden výtisk doručili zpět paní Gašparové.

Smlouva musí být ze strany zařízení podepsána nejpozději s datem 18. 10. 2021, kdy začíná účinnost smlouvy. Nejpozději v daný den je potřeba, aby byla smlouva zpět u paní Gašparové. Zašlete případně alespoň sken a originál současně poštou.

Základním předpokladem pro výkon Odborné praxe I je dodržování základních etických norem a pravidel, především mlčenlivosti, která vychází ze zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Dále také zásad BOZP.

Zaměření

Odborná praxe je významnou nedílnou součástí studia oboru Sociální patologie a prevence. Slouží jednak k seznámení s činností profese možného budoucího působení, jednak k posílení a rozvoji kompetencí získaných v rámci studia. Činnosti, realizované v rámci Odborné praxe I, by měly frekventantům konkrétně umožnit především seznámení se se základními charakteristikami profese vychovatele a pedagoga volného času.

Zařízení, kde může být Odborná praxe I vykonávána jsou:

- školní družina
- školní klub

➤ nízkoprahové zařízení

Cíl

Cílem této praxe je uvedení frekventanta/ky do pedagogické reality, tj. přispět k vytváření reálné představy o profesi, vést k tvorbě prvních pedagogických dovedností, poukázat na provázanost pedagogických a psychologických disciplín v reálné práci pedagoga a doplnit představy frekventantů o úloze vychovatele a pedagoga volného času ve výchovně vzdělávacím procesu.

Cílem také je, přispět k rozvoji kompetencí frekventanta získaných v rámci studia. Frekventant by měl být schopen aplikovat teoretické poznatky do praxe – plánovat, realizovat a vyhodnocovat aktivity v rámci výchovně vzdělávacího procesu. V rámci Odborné praxe I se jedná edukační aktivita - zejména volnočasového a primárně preventivního charakteru.

Průběh praxe

Nejpozději při nástupu na praxi (první den praxe) jsou frekventanti povinni představit se vedení příslušné organizace a ve spolupráci pracovníkem zařízení (mentorem), který je praxí v zařízení provádí, **zpracují základní plán činnosti** v souladu s požadavky na Odbornou praxi I v rámci svého studia. Tak, aby obě strany věděly, co od sebe mohou vzájemně očekávat.

Nejpozději v prvním týdnu praxe frekventanti prostudují legislativní a další dokumenty, které se pojí s činností daného zařízení.

V rámci praxe se frekventanti aktivně zapojují do reálného života instituce formou spolupráce s mentorem, pomocí a plněním potřebných úkolů, účasti na veškerých aktivitách zařízení probíhajících v období praxe.

Zapojení probíhá především na základě vlastní aktivity ze strany frekventantů.

Frekventanti tedy nečekají na vyzvání a pokyny pracovníka zařízení– mentora!!!

Frekventanti jsou povinni svou činnost plánovat a připravovat. Vždy se s pracovníkem dohodnou předem na aktivitách, které by rádi realizovali následující den/dny praxe!!!

Při zapojení frekventantů do běžného chodu dané instituce jde zejména o:

- přípravu prostor na výchovně vzdělávací a zájmové činnosti (prostorové uspořádání, příprava pomůcek, techniky),
- vyhledávání a studium knižních publikací, časopisů, internetových zdrojů atd. pro přípravu výchovně vzdělávací a zájmové činnosti,
- aktivní účast na administrativní práci zařízení,
- hodnocení chování a aktivity všech dětí,
- účast na všech akcích pořádaných institucí v době konání praxe,

- **realizace samostatných edukačních výstupů (aktivit s cílovou skupinou) vždy po dohodě s mentorem.** Aktivity musí být z různých oblastí v zájmových činnostech (společenskovední, pracovní-technické, přírodovědné, esteticko-výchovné, tělovýchovně– sportovní), tj. nesmí být všechny zaměřeny např. na tvoření, kreslení apod. Na každou edukační aktivitu musí mít frekventant písemnou přípravu. Frekventant realizuje minimálně **12 mikrovýstupů** (aktivit cca v délce 20 min.- zaměřených zejména na autotelické aktivity, icebreakové a warmupové aktivity) a **4 primárněpreventivní výstupy** (délka jednoho cca 45min.) (V deníku praxe pak

vykazuje přípravy jen některých z nich, ale ve sporných případech má garant právo žádat všechny přípravy k nahlédnutí!!!) Realizace všech těchto výstupů, ale musí být patrná z obsahové náplně praxe (viz Deník praxe).

- realizace slovních rozborů vlastní edukační činnosti s mentorem (pracovníkem v zařízení) a reflexi oblasti primární prevence rizikového chování (rozhovory s mentorem/vychovatelem, třídním učitelem, metodikem prevence; rozbor minimálního preventivního programu, sledování tematiky v učebnicích).

Výstup

Výstupem praxe je především:

- **Potvrzení o praxi -zařízení (statutární zástupce, nebo mentor) potvrdí frekventantovi absolvování praxe (počet hodin praxe).**
- Mentor dále zpracuje stručné hodnocení frekventanta na příslušném formuláři a doporučí nebo nedoporučí udělení zápočtu. Hodnocení frekventanta zasílá mentor garantovi elektronicky (doc.kamil.janis@fvp.slu.cz), nebo předává frekventantovi.
- Pedagogický deník praxe (struktura viz níže). Pedagogický deník frekventant vyplňuje ve specifickém formuláři a přidává přílohy. Je potřeba vyplnit celý formulář.

Hodnocení praxe

V rámci udělování zápočtu bude zohledněno:

- **hodnocení frekventanta příslušným mentorem praxe,**
- **soulad požadované obsahové náplně praxe s obsahem realizovaným (prezentovaným v deníku praxe),**
- **kvalita zpracování konkrétních úkolů v deníku praxe,**
- **aktivní účast na Semináři k odborné praxi I,**
- **nebude-li některý z uvedených požadavků řádně splněn, nebude zápočet udělen.**

Struktura deníku praxe

Deník praxe vyplňuje frekventant do specifického formuláře a hotový předkládá prostřednictvím IS.SLu garantovi praxe ke kontrole/zápočtu. K deníku praxe patří přílohy, které rovněž nahraje současně s deníkem praxe do příslušné části IS.SLU u předmětu.

1. **Charakteristika zařízení** – základní informace o zařízení viz. formulář.
2. **Popis cílové skupiny/skupin** v zařízení (viz formulář), např.:
 - a. Specifika cílové skupiny ve vztahu k realizované činnosti.
 - b. Vlastní předchozí zkušenost s cílovou skupinou.
 - c. Frekventant si v rámci praxe všimá dětí, které se v zařízení vyskytují, pozoruje jejich chování při různých aktivitách, sleduje jejich posun, problémy, zapojení do aktivit s ostatními apod. Zvolí si jedno z dětí, které se nějakým způsobem "vymyká" (nezapojuje se, vykazuje problémové chování apod.), pokusí se v této části deníku praxe popsat daný "případ" a zamýšlí se nad příčinami a navrhuje možná řešení. (Nejedná se o kazuistiku jako takovou, ale o výsledky pozorování.)

- d. Existence problémového nebo rizikového chování a jeho prevence a řešení.
- e. Popis silných a slabých stránek ve vztahu k cílové skupině.
 - Co si myslíte, že je vaší silnou stránkou při práci s dětmi a naopak?
 - Kde cítíte své limity, kam byste se rádi posunuli? (Nesmí být jen výpis vlastností. Spíše zamyšlení. Být konkrétní.)
 - Plus – zhodnocení svých momentálních kompetencí pro práci s touto cílovou skupinou na škále od 0–10, kdy 0 je žádné kompetence, 10 maximální kompetence. A také jak bude stav podle vás vypadat úspěšném absolvování studia (Vaše představa).

Vše zachycuje v této části deníku praxe.

3. **Popis prostředí**, kde frekventant realizuje praxi– materiální i sociální! (*viz formulář*)
4. **Obsahová náplň jednotlivých dnů** tak, aby bylo zcela zřejmé, co jste v jednotlivé dny dělali (*viz formulář*).
5. **Příprava edukační aktivity** – zaměřené na **nespecifickou** primární prevenci rizikového chování (*viz formulář*).
6. **Příprava edukační aktivity** – zaměřené na **specifickou** primární prevenci rizikového chování (*viz formulář*).

Všechny edukační aktivity musí mít předchozí písemnou přípravu (*Příprava obsahuje zejména: popis aktivity/téma, cíl/cíle, časovou představu, pomůcky, použitou metodu a organizační formu.*); **vybrané přípravy je pak nutno prezentovat v deníku praxe**(bod 5 a 6 výše):

- **1 kompletní příprava edukační aktivity (nespecifická primární prevence rizikového chování)**

- **1 kompletní příprava edukační aktivity (specifická primární prevence rizikového chování) (oblasti prevence:** podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních

- **metoda práce s textem (textovým a případně i obrazový materiálem)** V této části deníku, zpracuje frekventant zkrácenou přípravu edukační aktivity, v rámci níž využije metodu práce s textem (*viz níže*)

7. **Kniha – metoda práce s textem.** Frekventant si zvolí z nabídky doporučených knih (na začátku semestru v systému IS.Slu u předmětu). Knihu celou přečte a zvolí vhodnou část pro práci s dětmi a tu adekvátním způsobem zpracuje. Je možné zapojit do aktivity s dětmi i ilustrace knihy, pokud je to smysluplné. (Je možno zvolit i jinou knihunež z nabízených. Musí se jednat o dětskou beletrii vhodnou pro danou cílovou skupinu a tematicky využitelnou v oblasti prevence rizikového nebo problémového chování, nebo případně zpracovávající náročná témata v životě dítěte (např. rozvod, střídavá péče, úmrtí v rodině, nemoc aj.) **Z hlediska zajištění bezpečnosti cílové skupiny nesmí volba knihy vycházet primárně z vašeho zájmu, ale z diagnostiky skupiny (konzultace s mentorem). Nesmí se stát, že do skupiny přinesete téma, které je pro některé dítě momentálně velmi živé, citlivé a aktuální!!!!**
8. **Metody mravní výchovy.** Během celé doby praxe bude frekventant pozorovat využití vybraných metod mravní výchovy (*viz dokument v systému IS.SLU u předmětu vložený na začátku semestru*). Bude zapisovat situace, ve kterých byla metoda použita. Zhodnotí, zda bylo použití vhodné, smysluplné, cílené nebo spíše jen intuitivní. Jak byla metoda využita vzhledem k prevenci problémového nebo rizikového chování Zhodnotí dále jaká jsou úskalí této metody, jak by sám metodu použil.
9. **Primární prevence rizikového chování.** Během praxe bude frekventant zjišťovat situaci v této oblasti. (*podrobněji viz formulář Deník praxe*)

10. **Autoevaluace**(vlastní zhodnocení praxe) **a monitoring**.

- Co vás na praxi zaujalo, co se vám líbilo, co vás obohatilo, zvýšilo vaše kompetence?
- Co vás na praxi překvapilo, s čím jste měli problém, co se vám nelíbilo.
- Celkové zhodnocení praxe, přínosu atp.
- V tomto bodě, je důležitý také monitoring (monitorovací pozorování) mentora při jeho činnosti.

Frekventant se zaměří také na **kladné momenty v činnosti mentora**, které se mu staly inspirací, např.:

- komunikativní dovednosti pedagoga,
- časové a obsahové rozvržení výchovně vzdělávací a zájmové činnosti,
- charakteristiku forem a metod výchovně vzdělávací a zájmové činnosti,
- formulaci a hodnocení splnění výchovně vzdělávacích cílů,
- řešení konfliktů a nestandardních situací,
- užití odměn a trestů,
- atmosféru při výchovně vzdělávací a zájmové činnosti,
- využití pomůcek,
- pozorování dětí a jejich projevů, reakcí během výchovně vzdělávací a zájmové činnosti, aj.

Frekventant vždy k danému popíše konkrétní příklad!

11. **Přílohy:**

- Povinné přílohy:
 - potvrzení o praxi (počet hodin)
 - hodnocení praxe mentorem
- Nepovinné přílohy:
 - pracovní listy k popisované edukační aktivitě,
 - ilustrace,
 - zpracovávaná pasáž knihy,
 - fotodokumentace aj.

Musí být vložen vždy nejpozději v termínu, který je stanoven u konkrétního termínu zápočtu!